

Dosarul nr. 2ra-1226/18

Prima instanță: Judecătoria Ungheni, sediul Central (M. Malanciuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (S.Procopciuc, E. Grumeza, A. Garbuz)

DECIZIE

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

având în componența sa:

Președintele ședinței, judecătorul:
judecătorii:

Galina Stratulat
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari
Ala Cobăneanu
Dumitru Visternicean

examinând recursul declarat de Mușchei Alexandru reprezentat de avocatul Fetcu Andrian,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Benderschi Valeriu împotriva lui Mușchei Alexandru cu privire la încasarea sumei,

împotriva deciziei din 16 ianuarie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a admis apelul declarat de Benderschi Valeriu, s-a casat hotărârea din 22 august 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre de admitere a cererii de chemare în judecată,

c o n s t a t ă

La 28 iulie 2016, Benderschi Valeriu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Mușchei Alexandru cu privire la încasarea sumei.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, pârâtul Mușchei Alexandru în perioada de timp 01 august 2007 până la 19 aprilie 2013 a activat în cadrul companiei SRL „Mobvaro-M” în calitate de gestionar de depozit.

Astfel, Mușchei Alexandru fiind angajat în calitate de hamal, iar apoi de depozitar la SRL „Mobvaro-M”, profitând de funcția pe care o deținea, a comis încălcări prin neasigurarea integrității bunurilor și altor valori care i-au fost încredințate pentru păstrare, în baza contractului de răspundere materială deplină a salariatului.

Reclamantul a indicat că valoarea prejudiciului constituie suma de 362 235 de lei, echivalentul în valută fiind de 29450 de dolari SUA.

A mai indicat că, în rezultatul recunoașterii faptei prejudiciabile, pârâtul Mușchei Alexandru a promis că în scurt timp va repara prejudiciul, iar în acest sens a fost întocmit un grafic, prin care o parte din valoarea prejudiciului în sumă de

9450 de dolari SUA a fost restituită, însă în ultimul timp pârâtul a încetat să respecte acest grafic.

La fel, reclamantul a relatat că, în baza recipisei întocmite, pârâtul a fost de acord ca litigiul să fie soluționat amiabil, iar în consecință, valoarea prejudiciului cauzat întreprinderii SRL „Mobvaro-M” a fost achitată de către el, pe când Mușchei Alexandru s-a obligat să restituie valoarea prejudiciului în rate.

În drept, acțiunea a fost întemeiată pe prevederile art. 512, 514 Cod civil, art. 338 alin. (1) lit. a), 339 alin. (1) și 341 alin. (1) din Codul muncii.

Reclamantul a solicitat, încasarea din contul lui Mușchei Alexandru în beneficiul său a sumei de 20000 dolari SUA, precum și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 22 august 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, cererea de chemare în judecată depusă de Benderschi Valeriu împotriva lui Mușchei Alexandru cu privire la încasarea sumei, a fost respinsă integral.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 05 septembrie 2017, Benderschi Valeriu a contestat-o cu apel.

Prin decizia din 16 ianuarie 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de Benderschi Valeriu, s-a casat hotărârea din 22 august 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată a fost admisă, fiind încasat din contul lui Mușchei Alexandru în beneficiul lui Benderschi Valeriu suma de 20 000 dolari SUA cu titlu de datorie, echivalentul în lei la momentul executării hotărârii și suma de 20 856 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

La 19 aprilie 2018, Mușchei Alexandru reprezentat de avocatul Fetcu Andrian a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În susținerea recursului s-a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală prin faptul că a fost emisă cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

În acest sens, a susținut că, instanța de apel și-a motivat în exclusivitate soluția adoptată pe baza contractului de cesiune de creanță nr. 01/CC din 20 mai 2013, probă care a fost administrată în instanța de apel contrar prevederilor art. 372 din Codul de procedură civilă, și care în final în mod ilegal a schimbat soluția primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei instanței de apel din 16 ianuarie 2018 a fost expediată în adresa părților la 22 februarie 2018 (f.d.113), fiind recepționată de către recurent la data de 07 martie 2018, fapt confirmat prin avizul de recepție a scrisorii recomandate (f.d.116).

Astfel, recurentul Mușchei Alexandru reprezentat de avocatul Fetcu Andrian, s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul în termen.

Prin referința depusă la 20 iunie 2018, intimatul Benderschi Valeriu a invocat caracterul neîntemeiat al recursului și a solicitat respingerea acestuia.

Prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 27 iunie 2018, recursul declarat de către Mușchei

Alexandru reprezentat de avocatul Fetcu Andrian, a fost considerat admisibil și transmis Colegiului lărgit pentru a fi examinat în fond.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia din 16 ianuarie 2018 a Curții de Apel Bălți și a menține hotărârea din 22 august 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Astfel, din materialele cauzei s-a constatat că, înaintând prezenta acțiune în judecată și invocând neexecutarea integrală a obligațiilor de către Mușchei Alexandru de restituire a datoriei conform recipisei din 16 mai 2013, Benderschi Valeriu a solicitat în temeiul prevederilor art. 512, 514 Cod civil și art. 338 alin. (1) lit. a), 339 alin. (1) și 341 alin. (1) din Codul muncii, încasarea din contul lui Mușchei Alexandru a sumei de 20 000 dolari SUA și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a concluzionat asupra necesității respingerii cererii de chemare în judecată, din motiv că reclamantul nu a probat în modul prevăzut de lege existența unei datorii ale lui Mușchei Alexandru față de angajatorul său SRL „Mobvaro-M”, precum și faptul existenței unui contract de cesiune de creanță care i-ar oferi dreptul de a pretinde suma solicitată spre încasare.

Judecând apelul declarat de Benderschi Valeriu, Curtea de Apel Bălți a casat hotărârea primei instanțe și a emis o nouă hotărâre prin care a admis integral cererea de chemare în judecată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a reținut că, Mușchei Alexandru fiind angajat al SRL „Mobvaro-M” și având încheiat un contract de răspundere materială deplină, a recunoscut prin recipisa întocmită la 16 mai 2013 vinovăția sa în lipsa mărfurilor din depozit în valoare de 362235 lei, obligându-se la restituirea prejudiciului cauzat.

Totodată, instanța de apel și-a întemeiat soluția adoptată, administrând ca probă nouă contractul de cesiune de creanță nr. 01/CC din 20 mai 2013, conform căruia SRL „Mobvaro-M” în calitate de cedent și Benderschi Valeriu în calitate de cesionar au încheiat prezentul contract în baza căruia cesionarul a acceptat dreptul de a cere de la Mușchei Alexandru executarea obligației de achitare a sumei de 362 235 lei, care constituie prejudiciul cauzat de către ultimul în urma inventarierii la depozitul angajatorului SRL „Mobvaro-M”.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată însă că deși la soluționarea litigiului au fost stabilite circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel cu privire la admiterea integrală a cererii de chemare în judecată, sunt incorecte, fiind rezultate din aplicarea greșită și interpretarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material, precum și aprecierea arbitrară a probelor prezentate, ceea ce în conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) lit. c)

și alin. (4) din Codul de procedură civilă, constituie temei de declarare a recursului și respectiv, de casare a hotărârii judecătorești.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Art. 117 alin. (1) Cod de procedură civilă, prevede că probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Iar alin. (3) al aceluiași articol, reglementează că probele obținute cu încălcarea legii nu au putere de probațiune și nu pot fi puse de instanță în temeiul hotărârii.

Așadar, materialele dosarului atestă că, Mușchei Alexandru a fost angajat în calitate de magazinier conform contractului individual de muncă nr. 10 din 01 august 2007 la SRL „Mobvaro-M”.

Tot din materialele dosarului și explicațiile părților, rezultă că la 01 iulie 2008 între Mușchei Alexandru și SRL „Mobvaro-M” a fost încheiat și semnat un contract de răspundere materială individuală deplină.

Actele cauzei mai atestă că la 16 mai 2013, Mușchei Alexandru a întocmit o recipisă prin care a recunoscut vinovăția sa în lipsa mărfurilor din depozitul SRL „Mobvaro-M” în valoare de 362 235 lei, echivalentul a 29 450 dolari SUA, obligându-se să restituie prejudiciul cauzat în termen de 37 luni din data semnării recipisei, menționând că pentru încălcarea termenului de plată va achita penalitatea în sumă de 0, 1% pentru fiecare zi de întârziere.

Potrivit ordonanței privind neînceperea urmării penale din 12 august 2015 a procurorului din Procuratura sect. Buiucani mun. Chișinău, rezultă că Mușchei Alexandru a achitat lui Benderschi Valeriu o parte din suma prejudiciului pretins în mărime de 8200 dolari, însă cu datoria față de SRL „Mobvaro-M” nu este de acord.

La fel, pe parcursul examinării cauzei s-a constatat că Mușchei Alexandru a achitat în contul prejudiciului cauzat suma de 9450 dolari, astfel suma neachitată conform recipisei menționate constituind 20 000 dolari SUA, motiv din care Benderschi Valeriu a sesizat instanța de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 354 lit. h) din Codul muncii, se consideră litigii individuale de muncă divergențele dintre salariat și angajator privind alte probleme ce decurg din raporturile individuale de muncă.

Conform art. 333 alin. (1) și (3) din Codul muncii, salariatul este obligat să repare prejudiciul material cauzat angajatorului, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel. Dacă prejudiciul material a fost cauzat angajatorului printr-o faptă ce întrunește semnele componenței de infracțiune, răspunderea se stabilește potrivit Codului penal.

În accepțiunea prevederilor art. 341 alin. (1) din Codul muncii, mărimea prejudiciului material cauzat angajatorului se determină conform pierderilor reale, calculate în baza datelor de evidență contabilă.

În contextul normelor citate, Colegiul notează că mărimea prejudiciului material cauzat angajatorului urmează fi stabilită în baza datelor existente în

registrele de evidență contabilă ale unității, urmând a fi atestată printr-un act de inventariere contabilă și care se prezintă salariatului pentru cunoștință.

Astfel, în această privință, prima instanță corect a constatat că un atare act de inventariere contabilă ce ar reflecta prejudiciul cauzat angajatorului și care ar fi fost prezentat lui Mușchei Alexandru până la semnarea recipisei, instanței de judecată nu i-a fost prezentat.

Or, în speță, sarcina probațiunii ținând cont de specificul apariției pretensei datorii solicitate în urma unor raporturi de muncă, este pe seama reclamantului.

Mai mult decât atât, prima instanță corect a reținut și faptul că Benderschi Valeriu nu este în drept de a pretinde în nume propriu existența unei datorii a lui Mușchei Alexandru față de angajatorul său SRL „Mobvaro-M”, deoarece ultimul este un subiect distinct al raporturilor juridice și participă la acestea în nume propriu, dar nu în persoana asociaților sau a administratorilor.

În acest sens, Colegiul consideră oportun de a reitera prevederile art. 514 Cod civil, conform cărora obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Prin urmare, art. 556 alin. (1) Cod civil, prevede că o creanță transmisibilă și sesizabilă poate fi cesionată de titular (cedent) unui terț (cesionar) în baza unui contract. Din momentul încheierii unui astfel de contract, cedentul este substituit de cesionar în drepturile ce decurg din creanță.

Așadar, din analiza de ansamblu a prevederilor citate, rezultă că, în cazul comiterii unor sustrageri de către angajatul Mușchei Alexandru, dreptul de a solicita repararea prejudiciului aparține doar angajatorului SRL „Mobvaro-M”.

Urmează de subliniat de asemenea, că în cadrul examinării cauzei în prima instanță, Benderschi Valeriu nu a prezentat nici un act din care să rezulte existența unei cesiuni de creanță între SRL „Mobvaro-M” și Benderschi Valeriu, potrivit căreia ultimul ar fi preluat dreptul de a solicita încasarea sumei de 362235 lei.

Respectiv, este întemeiată concluzia primei instanțe referitoare la faptul că, recipisa din 16 mai 2013 nu acordă nici un drept lui Benderschi Valeriu de solicita de la Mușchei Alexandru pretinsa datorie.

În același timp, Colegiul constată că în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, Benderschi Valeriu a prezentat instanței de apel contractul de cesiune de creanță nr. 01/CC din 20 mai 2013, conform căruia SRL „Mobvaro-M” în calitate de cedent și Benderschi Valeriu în calitate de cesionar au încheiat prezentul contract în baza căruia cesionarul a acceptat dreptul de a cere de la Mușchei Alexandru executarea obligației de achitare a sumei de 362 235 lei, care constituie prejudiciul cauzat de către ultimul în urma inventarierii la depozitul angajatorului SRL „Mobvaro-M”.

La acest segment de analiză, Colegiul menționează că în conformitate cu prevederile art. 372 alin. (1) Cod de procedură civilă (în vigoare până la 01 iunie 2018), părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă au fost în imposibilitatea să o facă la examinarea pricinii în primă instanță.

Iar alin. (1¹) al aceluiași articol, prevede expres că instanța de apel nu are dreptul să administreze probele care au putut fi prezentate de participanții la proces în primă instanță, cu excepția situației stabilite la alin.(1).

La caz, Benderschi Valeriu nu a demonstrat faptul că a fost în imposibilitate să prezinte acest înscris în prima instanță, iar instanța de apel în mod tacit a acceptat această probă și neîntemeiat a reținut-o la baza hotărârii adoptate ca fiind administrată în modul prevăzut de lege.

Circumstanțele descrise determină Colegiul să conchidă că soluția instanței de apel este greșită, fiind emisă cu încălcarea normelor de drept material, din care considerente decizia contestată nu poate fi menținută.

În contextul celor enunțate coroborat cu normele de drept citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră justă concluzia primei instanțe privind respingerea acțiunii, hotărâre care în opinia instanței de recurs a fost adoptată cu respectarea normelor de drept material și procedural.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Mușchei Alexandru reprezentat de avocatul Fetcu Andrian, a casa decizia din 16 ianuarie 2018 a Curții de Apel Bălți și a menține hotărârea din 22 august 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Mușchei Alexandru reprezentat de avocatul Fetcu Andrian.

Se casează decizia din 16 ianuarie 2018 a Curții de Apel Bălți și se menține hotărârea din 22 august 2017 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Benderschi Valeriu împotriva lui Mușchei Alexandru cu privire la încasarea sumei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul:

Galina Stratulat

Judecătorii:

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari

Ala Cobăneanu

Dumitru Visternicean